

Mál nr. 292/2017**M
og
vátryggingafélagið V v/ barnatryggingar.****Gildissvið barnatryggingar vegna andláts barns.****Gögn.**

Málskot, móttakið 2.5.2017, ásamt fylgigögnum.

Bréf V, dags. 25.9.2017, ásamt fylgigögnum.

Málsatvik.

Hinn 30. apríl 2013 fæddist A, sonur M. Samkvæmt því sem fram kemur í málskoti áttu M og eiginmaður hennar fyrir tvö börn og höfðu þau áður keypt barnatryggingu vegna þeirra hjá V. Skömmu eftir fæðingu A keyptu þau hjá V einnig barnatryggingu vegna hans. Fljótlega eftir fæðingu A komu í ljós sjúkdómseinkenni hjá honum þannig að hann mun allur hafa verið linur og gat ekki nærst sjálfur. Fór svo að V afturkallaði vátrygginguna að lokinni þriggja mánaða skoðun vegna ástands barnsins. Veikindi A héldu áfram. Glímdi hann við flogaköst, þurfti að nærast í gegnum sondu og fékk ítrekað sýkingar. Við 16 mánaða aldur komust lækningar að því að A bjó við alvarlegan erfðagalla án þess þó að nákvæm sjúkdómsgreining hafi legið fyrir.

Kveður M að í mars 2015 hafi starfsmenn A haldið kynningu á barnatryggingunni hjá tiltekinni stuðningsmiðstöð fyrir langveik börn og foreldra þeirra. Þar hafi komið fram að V væri eina vátryggingafélagið sem byði upp á tryggingar fyrir öll börn og ekki þyrfti að gefa upp heilsufarsupplýsingar. Í kjölfarið hafi M og eiginmaður hennar fengið í þrjú skipti samtöl frá starfsmanni V þar sem þau hafi verið hvött til að kaupa barnatryggingu fyrir A. Hafi þeim sérstaklega verið bent á að vátryggingin næði ekki til þeirra sjúkdóma sem A þjáðist af við töku vátryggingarinnar, en hann gæti hæglega veikt af einhverju öðru. Að lokum keyptu þau barnatryggingu fyrir A og tók hún gildi 14. apríl 2015. M og eiginmaður hennar kveðast aldrei hafa dregið dul á þá staðreynd að A væri langveikur; þvert á móti hafi þau upplýst starfsmann V ítrekað um það auk þess sem starfsmönnum V hafi verið fullkunnugt um sjúkdómsástand A, enda hafði vátryggingin sérstaklega verið kynnt fyrir foreldrum langveikra barna á vettvangi þar sem foreldrar langveikra barna komu saman.

A lést 28. maí 2015 og samkvæmt fyrirbyggjandi læknisvottorði mun hann hafa látist vegna alvarlegrar sýkingar sem ekki fékkst ráðið við. Hinn 28. apríl 2016 tilkynnti M um andlát A til V. Fyrir liggur dánarvottorð læknis, dags. 8. mars 2016, þar sem fram kemur að dánarorsök A sé lungnabólga („pneumonia“) og að undirrót „sjúkdóms/ástands“ sé fjölfötlun.

Með bréfi 3. maí 2016 hafnaði V greiðslu bóta úr barnatryggingunni með vísan til 21. gr. skilmála barnatryggingarinnar, þar sem segir að vátryggingin taki ekki til sjúkdóma, slyss, líkamsá galla eða andlegs seinþroska/þroskaröskunar né heldur til afleiðinga slíks ástands hafi einkenni þessi sýnt sig áður en vátryggingin tók gildi. Samkvæmt fyrirbyggjandi gögnum hafi ástand það sem leiddi til veikinda og síðan andláts A þegar verið fyrir hendi þegar barnatryggingin tók gildi. Því sé réttur til dánarbóta ekki til staðar úr vátryggingunni.

Í athugasemdum sínum við málskotið hefur V gert nánari grein fyrir synjun sinni á bótaskyldu. Það andmælir ekki hvernig stofnað var til vátryggingarinnar. Í kjölfar kynningar og söluherferðar á vegum tiltekins umboðsaðila V hafi barnatrygging vegna A tekið gildi 15. apríl 2015. A hafi látist 28. maí 2015 og samkvæmt dánarvottorði hafi dánarorsökin verið lungnabólga og undirrót hennar verið fjölfötlun. Kveður V það vera óumdeilt að M hafi verið kunnugt um þá takmörkun á gildissviði vátryggingarinnar sem var að finna í fyrrgreindri 21. gr. vátryggingarskilmálanna. Einnig sé óumdeilt að umboðsmenn V og þar með V sjálf hafi við töku vátryggingarinnar vitað að um langveikt barn var að ræða þótt nákvæmar upplýsingar um eðli veikinda og ástand hafi að líkindum ekki verið fyrir hendi, enda ekki um það spurt. Í málinu sé aðeins deilt um það hvort framangreint undanþáguákvæði eigi við, þ.e. hvort lungnasýkingin og andlátið sé afleiðing af undirliggjandi ástandi A eða með öðrum

orðum hvort nægjanleg tengsl séu milli þeirra veikinda sem A var haldinn fyrir töku váttryggingarinnar og þeirra veikinda sem að lokum drógu hann til dauða. Þótt sú lungnasýking sem dró A til dauða hafi ekki verið komin fram við töku váttryggingarinnar einum og hálfum mánuði fyrir andlátíð geti V ekki fallist á að túlka beri umrætt skilmálaákvæði svo þröngt að sýkingin teljist ekki til afleiðinga þess sjúkdómsástands sem A bjó við þegar váttryggingin var tekin. Orðalag skilmálaákvæðisins sé skýrt, eðlilegt og málefnalegt í ljósi þess að ekkert áhættumat fari fram og í ljósi þeirrar kynningar sem á sér stað fyrir væntanlega váttryggingartaka. Markmið ákvæðisins sé að afmarka gildissvið váttryggingarinnar við slys og veikindi sem fyrst koma upp eftir töku váttryggingarinnar og undanskilja áhættu félagsins atvik sem á einhvern hátt má rekja til fyrra heilsufars eða verða alvarlegri vegna slíks ástands. V líti svo á að lungnasýkingin og andlátíð séu í raun afleiðingar undirliggjandi veikinda A sem hafi verið til staðar frá fæðingu. Þá hafi afleiðingar sýkingarinnar einnig orðið mun verri en ella vegna þessara undirliggjandi veikinda. Því falli tilvikið undir tilvitnað undanþáguákvæði hvort sem litið sé til orðalags þess eða markmiðs.

Álit.

Samkvæmt málskoti er kvartað yfir synjun V á bótaskyldu úr hinni umdeildu barnatryggingu vegna andláts A, en samkvæmt 14. gr. skilmála váttryggingarinnar greiðast dánarbætur ef váttryggður deyr á váttryggingartíma. Samkvæmt 1. tölul. 21. gr. skilmálanna tekur váttryggingin á hinn bóginn, eins og áður getur, ekki til sjúkdóma, slysa, líkamságalla eða andlegs seinþroska/þroskaröskunar né heldur til afleiðinga slíks ástands hafi einkenni þessa sýnt sig áður en váttryggingin tók gildi.

Ekki virðist um það deilt að skömmu eftir fæðingu A greindist hann með alvarleg sjúkdómseinkenni sem lýstu sé m.a. í því að hann gat ekki nærst af sjálfsdáðum. Leiddi það til þess að V afturkallaði barnatryggingu sem hafði verið keypt vegna A eftir þriggja mánaða skoðun. Tæpum tveimur árum síðar, eftir ítrekaðar sölutilraunir umboðsmanna á vegum V, keyptu foreldrar A að nýju barnatryggingu vegna hans. Ekki fór á milli mála hvernig þá var komið fyrir heilsu A. Þeir sem komu að sölu váttryggingarinnar máttu gjörlla gera sér grein fyrir að vart gæti komið til greiðslu bóta samkvæmt váttryggingunni nema slík tilvik myndu með einhverjum hætti tengjast því sjúkdómsástandi sem A bjó við. Að öðrum kosti væri váttryggingin til lítils gagns þeim sem hún átti að vera til hagsbóta fyrir. Verður ekki séð hvernig V, eða sá sem kom fram fyrir þess hönd, hafi séð til þess að M hafi við töku váttryggingarinnar fengið nauðsynlega ráðgjöf um hvernig þörfum hennar um váttryggingarvernd væri mætt með váttryggingunni, sbr. 1. mgr. 64. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga. Skilmála váttryggingarinnar verður því í þessu sérstaka tilviki að skýra með tilliti til þessa, svo og þeirrar skyldu V að viðhafa góða viðskiptahætti í starfsemi sinni og með hag váttryggingartaka og váttryggðra fyrir augum, sbr. 1. mgr. 6. gr. laga nr. 56/2010 um váttryggingastarfsemi sem í gildi voru þegar váttryggingin var tekin.

Samkvæmt læknisfræðilegum gögnum málsins lést A af völdum lungnabólgu. Ekkert er um það í gögnum málsins að A hafi þjáðst af lungnabólgu þegar sótt var um váttrygginguna og hún tók gildi 15. apríl 2015. Í ljósi þess sem að framan er rakið verður váttryggingarsamningur milli V og M um barnatrygginguna fyrir A ekki skilinn svo að V hafi undanþegið sig ábyrgð af völdum þessa dánarmeins. Samkvæmt þessu og með skírskotun til niðurstöðu nefndarinnar 21. mars 2017 í máli nr. 42/2017 telst M eiga rétt á bótum úr váttryggingunni vegna andláts A.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum vegna andláts A úr barnatryggingu hjá V.

Reykjavík, 24. október 2017.

Þóra Hallgrímsdóttir lögfr.

Valgeir Pálsson hrl.

Jón Magnússon hrl.